

RAZVOJ INDUSTRIJE PRIVATNE SIGURNOSTI I PROMJENA TRADICIONALNE ULOGE DRŽAVE

Mislav Rajič *

UDK: 355.02

355.02 33.012.42

Studentski rad

Primljeno: 4.XII.2023.

Prihvaćeno: 12.XII.2023.

SAŽETAK

Sigurnost je koncept čije je glavno obilježje društvena uvjetovanost. Također, sigurnost je i socijalno konstruiran pojam, što govori o subjektivnoj prirodi sigurnosti. Objektivna priroda sigurnosti ostvaruje se u instituciji države koja osigurava zajedničko djelovanje društvenih aktera s ciljem očuvanja zajedničkih stečenih vrijednosti. Na taj se način postiže ostvarenje sigurnosti kao javnog dobra, budući da se za svakoga društvenog aktera postiže na jednak način. Međutim, osiguravanje pretpostavki sigurnosti i nacionalne sigurnosti nikad ne završava budući da se rizik konstantno producira i reproducira. Zato je nužno mijenjati pristup proučavanju sigurnosti. Pristup proučavanju sigurnosti mijenja se i zbog procesa privatizacije sigurnosti. Proces privatizacije sigurnosti i razvoj privatnoga sigurnosnog sektora doveo je u pitanje važnost institucije države u društvu, odnosno doveo je u pitanje vezu države i sektora privatne sigurnosti kao i način na koji se ta veza promatra. Promatranjem veze između države i sektora privatne sigurnosti moguće je odgovoriti na pitanje mijenja li se uloga države u društvu zbog razvoja kompanija u privatnom sigurnosnom sektoru.

Ključne riječi: sigurnost, država, nacionalna sigurnost, privatizacija sigurnosti, uloga države, privatni sigurnosni sektor

UVOD

Sigurnost je ključna značajka života za svakog pojedinca, no često se u društvu uzima "zdravo za gotovo", osim u izvanrednim situacijama poput ratova ili terorističkih napada. No, sigurnost seže dalje od puke fizičke prijetnje. Financijska, obiteljska, kao i sigurnost u zajednici, također čine njezinu bit. U znanstvenoj literaturi definiranje sigurnosti je višeslojno i široko, s obzirom na njezinu višedimenzionalnost. Osiguravanje pretpostavki sigurnosti u društvu odgovornost je države te predstavlja ključni

* Mislav Rajič (mislav12.rajic@gmail.com) magistar je sociologije. Rad je nastao na temelju diplomskog rada *Razvoj industrije privatne sigurnosti i promjena tradicionalne uloge države* koji je izrađen i obranjen na Odsjeku za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u rujnu 2023.

preduvjet njezina normalnog funkcioniranja. Ona je povezana s pitanjima pravde i jednakosti te svakom pojedincu mora biti zajamčena kao javno dobro. Teroristički napadi poput onog na Sjedinjene Američke Države 11. rujna 2001. iz temelja su promijenili percepciju o globalnoj sigurnosti, pokazujući koliko je ta sigurnost krhka (Mikac, 2007). Taj je događaj nametnuo pitanja i izazvao rasprave o načinima ostvarenja sigurnosti te je također jedan od pokretača razvoja privatne sigurnosne industrije. Stoga je važno uložiti napore u znanstveno proučavanje te široke teme jer su uzroci i posljedice nastanka te industrije izrazito važni za društvo.

Osnovni je cilj ovog rada objasniti i analizirati proces razvoja industrije privatne sigurnosti sa svrhom dobivanja što jasnijeg pregleda dosadašnjih spoznaja o tom procesu. Analizom relevantne literature te dosadašnjih istraživanja i spoznaja, prezentirat će se i analizirati procesi nastanka i razvoj industrije privatne sigurnosti, kao i posljedice koje nastanak industrije privatne sigurnosti ima na instituciju države. Također, analizirat će se i načini na koje je reguliran rad kompanija privatnoga sigurnosnog sektora primjenom metodologije analize slučaja. Pritom će se analizirati regulacija privatnih sigurnosnih kompanija i njihove posljedice za državu na primjerima SAD-a, Velike Britanije i Južnoafričke Republike. Upravo su te države vodeći svjetski izvoznici usluga iz privatnog sigurnosnog sektora, ali i jedine koje su domaćim zakonodavstvom pokušale regulirati područje privatne sigurnosti (Singer, 2004; prema Mikac, 2013). Također, u analizu će biti uključen i primjer Rusije zbog aktualnosti vezanih uz područje privatne sigurnosti. Nadalje, u radu će biti korišteni određeni statistički podaci vezani za karakterizaciju zaposlenika u industriji privatne sigurnosti. Osnovna hipoteza ovog rada glasi da privatizacija sigurnosti dovodi do stvaranja okruženja u kojem je promijenjena tradicionalna uloga države. Druga hipoteza nadovezuje se na prvu, a ona glasi da uloga države u društvu ovisi o načinu na koji regulira rad privatnih sigurnosnih kompanija.

SIGURNOST, DRŽAVA I NACIONALNA SIGURNOST

Sigurnost kao koncept društveno je uvjetovana i subjektivna, konstruirana kao javno dobro, ali s različitim značenjem za različite aktere (Bilandžić, 2019; Malik, 2015). To čini njezino ostvarenje izazovnim, jer ono što je sigurno za jednoga društvenog aktera ne mora biti i za drugoga. No, unatoč objektivnom i subjektivnom karakteru, svaki pojedinac ima pravo na jednake uvjete osiguravanja sigurnosti u društvu (Bilandžić, 2019; Loader; Walker, 2007). Sigurnost nije fiksna, ona je dinamična i kompleksna, uvijek u nastajanju i reprodukciji (Bilandžić, 2019; Bourbeau, 2015).

Država je ključna za postizanje sigurnosti svojih građana, koristeći se silom kao sredstvom za očuvanje društvenog ugovora (Hobbes, 2004; Weber, 2006). Fukuyama (2005) ističe sigurnost kao prioritetnu funkciju modernih država. Unutarnja i vanjska sigurnost države zahtijevaju nadzor i vojnu silu kako bi se osigurala stabilnost i kontrola nad nasiljem, odnosno kako bi se osigurao monopol koji država uživa nad pitanjem sigurnosti (Giddens, 1985; Lucić, 2019).

Pojmovi sigurnosti i države prožimaju se u konceptu nacionalne sigurnosti, gdje je osnovni cilj države osigurati vlastiti opstanak i sigurnost svojih građana (Bilandžić i Tatalović, 2005). Za takvo stanje odgovoran je proces globalizacije koji je doveo do međuovisnosti država i stvaranja rizika modernizacije (Beck, 2001). Svaka država treba biti pripravna reagirati na prijetnje sigurnosti i opstanka koje mogu biti dovedene u pitanje u bilo kojem trenutku (Bilandžić i Tatalović, 2005). Sigurnost je dakle složena i dinamična, društveno uvjetovana i subjektivna, a država je ključna za osiguravanje stabilnosti i zaštite svojih građana.

INDUSTRIJA PRIVATNE SIGURNOSTI

Proces privatizacije sigurnosti ide zajedno s privatizacijom nasilja, što je uključivalo i uvoz stranih boraca u oružanim sukobima. Taj oblik suradnje države i plaćenika označava komercijalizaciju i birokratizaciju nasilja, reflektirajući se i na sigurnosni sektor (Kinsey, 2006). Industrija privatne sigurnosti nastaje nakon hladnog rata zbog promjena u sigurnosnim strategijama i smanjenja vojnih snaga velikih sila. Završetak hladnog rata stvorio je prazninu u načinima osiguravanja sigurnosti, jer reducirane vojne snage nisu mogle zadovoljiti potrebe novih sukoba (Isenberg, 2006; Mikac, 2007). S druge strane, procesi privatizacije i denacionalizacije drugih sektora, pokrenuti idejom neoliberalnih država, potaknuli su rast privatnoga vojnog i sigurnosnog sektora (Smerić i Sabol, 2009). Globalno širenje privatnog sektora sigurnosti, uz sekuritizaciju i globalizaciju, transformira odnose između pružatelja sigurnosti i konzumenata sigurnosti, što stvara potrebu za novim društvenim normama zbog promjena u raspodjeli moći i društvenim nejednakostima (Crosbie i Swed, 2019).

U industriji privatne sigurnosti postoje dvije vrste organizacija: privatne sigurnosne kompanije, čiji je fokus zaštita imovine od kriminalnih aktivnosti, i privatne vojne kompanije, koje podržavaju ili zamjenjuju vojne snage (Caparini i Schreier, 2005). Međutim, privatne sigurnosne kompanije pokazuju značajan rast angažmana, posebno u područjima sukoba gdje se ne oslanjaju isključivo na državne snage (Faite, 2004). Kad je riječ o zaposlenicima, ta industrija privlači bivše vojnike, većinu zaposlenika u industriji privatne sigurnosti čine muškarci, a većina je zaposlenih s visokom ili prvostupničkom diplomom (Butler, Stephens i Swed, 2019).

REGULIRANJE I DJELOVANJE KOMPANIJA IZ INDUSTRIJE PRIVATNE SIGURNOSTI

SAD

Američki model reguliranja industrije privatne sigurnosti temelji se na strogim kontrolama izvoza oružja i vojnih usluga (Holmqvist, 2005). Zakon o kontroli izvoza oružja (Arms Export Control Act) omogućuje Ministarstvu vanjskih poslova SAD-a izdavanje licencija za izvoz oružja, reguliranih propisima i smjernicama. No, postoji nedostatak tog zakona koji se odnosi na nedosljednost procedura izdavanja licencija, što stvara prostor za nesuglasice i nejasnoće (Holmqvist, 2005). Jedinstveni kodeks vojnih zakona (Uniform Code of Military Justice) federalni je zakon koji regulira zločine i disciplinu unutar vojnih struktura. Nije primjenjiv na područje privatne sigurnosti budući da zaposlenici privatnoga sigurnosnog sektora nemaju status vojnih osoba. Međutim, taj zakon, iako osmišljen isključivo u kontekstu vojne hijerarhije, proširen je kako bi se bolje adresirala pitanja povezana s privatnim sigurnosnim sektorom (Mikac, 2013). Zakon o izvanteritorijalnoj vojnoj nadležnosti (Military Extraterritorial Jurisdiction Act) također je od ključne važnosti za industriju privatne sigurnosti jer omogućuje procesuiranje zaposlenika privatnih kompanija za kaznena djela počinjena izvan teritorija SAD-a (Mikac, 2013). S obzirom na prirodu rada tih kompanija izvan granica matične zemlje, taj je zakon presudan u postavljanju standarda odgovornosti za ponašanje zaposlenika u međunarodnom kontekstu. Spomenuti je zakon jednako važan i u kontekstu kompanije Blackwater.

Kompanija Blackwater, kao pionir privatnoga sigurnosnog sektora, postala je vodećom u industriji privatne sigurnosti s vojnom snagom od preko 20 000 ljudi i vlastitom vojnom bazom (Scahill, 2007). Njezin utjecaj i kontroverze dospjeli su u središte pozornosti nakon što su četiri njezina zaposlenika ubijena u Iraku. To je potaknulo pitanja o granicama privatnog sektora u vojnim operacijama i ulozi koju takve kompanije imaju u održavanju demokracije. Incidenti poput sukoba u Najafu upozoravaju na izazove kad privatni sektor preuzima vojne zadatke i miješa se s regularnim vojnim snagama (Scahill, 2007). Kontroverzni događaji naglašavaju potrebu za čvrstom regulacijom tog sektora kako bi se osigurala odgovornost i poštovanje zakona u vojnim operacijama koje uključuju privatne kompanije.

JAR

Reguliranje industrije privatne sigurnosti u Južnoafričkoj Republici izravno je vezano uz kompaniju Executive Outcomes (Taljaard, 2006). Naime, pravni okvir za regulaciju djelovanja privatnih vojnih i privatnih sigurnosnih kompanija izrađen je nakon ukidanja aparthejda, a glavni razlog donošenja zakonskih regulativa leži u frustracijama vezanim uz djelovanje kompanije Executive Outcomes koja je pružala nove mogućnosti zaposlenja vojnom osoblju iz doba aparthejda (Singer, 2004; prema Mikac, 2013). Odnos prema industriji privatne sigurnosti u Južnoafričkoj Republici uređen je Zakonom o regulaciji vanjske vojne pomoći (Regulation of Foreign Military Assi-

stance Bill). Zakon je donesen 1998. godine s ciljem potpunog suzbijanja djelatnosti privatnoga sigurnosnog sektora te je njegova svrha bila dvojaka: regulirati oblike pružanja vojne pomoći u inozemstvu i zabraniti "plaćeničku aktivnost", odnosno zabraniti djelatnost definiranu kao izravno sudjelovanje boraca u oružanom sukobu radi ostvarenja osobne koristi (Taljaard, 2006). Zakon o regulaciji vojne pomoći odnosi se na reguliranje i kontrolu izvoza naoružanja te uspostavlja mehanizme kontrole od strane državnih institucija koje najprije moraju izdati dopuštenje za bilo kakav oblik vojne pomoći.

Dakako, Zakon o regulaciji vanjske pomoći suočio se s brojnim kritikama u pogledu provedivosti. Zakon je manjkav zbog lakoće zaobilaznja Zakona premještanjem baza privatnih vojnih i privatnih sigurnosnih kompanija pod stranu nadležnost (Singer, 2004; prema Taljaard, 2006). Također, navodi se podatak da su institucije Južnoafričke Republike primile neznatan broj zahtjeva za licenciranje sigurnosnih poslova izvan granica Južnoafričke Republike u odnosu na broj uključenih državljana Južnoafričke Republike u takve poslove (Taljaard, 2006; prema Mikac, 2013). Razlika između američkog i južnoafričkog modela reguliranja industrije privatne sigurnosti je u tome što se naponi Južnoafričke Republike ponajprije odnose na suzbijanje i delegitimizaciju industrije privatne sigurnosti, dok s druge strane Sjedinjene Američke Države svoju politiku prema industriji privatne sigurnosti usmjeravaju na način da koriste privatne vojne i privatne sigurnosne kompanije kao važan alat i političke posrednike za ostvarenje svojih vanjskih ciljeva (Taljaard, 2006).

VELIKA BRITANIJA

Sigurnosna industrija u Velikoj Britaniji predstavlja intrigantan primjer regulacije sličnih sektora kakvi postoje i u SAD-u i Južnoafričkoj Republici. U suprotnosti s prethodno spomenutim državama, britanska je vlada od sredine 1980-ih poticala razvoj privatne sigurnosne industrije, proširivši njezinu primarnu fokusiranost na nevojne djelatnosti u odnosu na vojne usluge (Krahmann, 2003). Ta se promjena usmjeravanja reflektira u obliku ugovorno reguliranih partnerstva s privatnim kompanijama, pri čemu je takva praksa reguliranja postala nedovoljna jer je industrija sve više pružala vojne usluge (Krahmann, 2003). Takvo je usmjeravanje rezultiralo poticanjem privatnih kompanija da se okrenu izgradnji i održavanju vojnih objekata. Dodatno, koncept sponzoriranih pričuva omogućio je zaposlenicima privatnih kompanija da sudjeluju u oružanim sukobima u svojstvu dobrovoljne pričuvne snage, stavljajući ih pod vojnu hijerarhiju i pravila službe (Krahmann, 2003). Takva je promjena potaknula raspravu o rizicima povezanim s prebacivanjem industrije privatne sigurnosti na prvu crtu bojišta.

Ključni zakon, Zakon o industriji privatne sigurnosti (Private Security Industry Act) iz 2001. godine, uspostavio je Upravu za sigurnosnu industriju nadležnu za licenciranje privatnih sigurnosnih kompanija, ali nije obuhvatio privatne vojne kompanije, što je iniciralo stvaranje dokumenta Green Paper. Taj dokument predstavlja prvi europski pokušaj istraživanja regulacije statusa zaposlenika u privatnim sigurnosnim i vojnim kompanijama (Krahmann, 2003). Mikac (2013) ističe važnost Green Papera za ugled

Velike Britanije, s obzirom na rast industrije privatne sigurnosti, dok se dokument bavi različitim opcijama za regulaciju te industrije na međunarodnoj, nacionalnoj i samoregulacijskoj razini. Polemizira se o dvjema nužnostima regulacije: kontroliranju nedržavnog nasilja i sprečavanju nelegitimne uporabe sile i oduzimanja života od strane pripadnika privatne sigurnosne industrije (Krahmann, 2003).

RUSIJA

U slučaju Rusije industrija privatne sigurnosti praćena je kroz djelovanje Wagner grupe koju je osnovao Jevgenij Prigožin. Iako se ne zna točno vrijeme njezina nastanka, mnogi se slažu da je grupa stekla znatan zamah upravo tijekom rata u Ukrajini, posebice nakon što je Krim pripojen Rusiji 2014. godine (BBC, 2023). Opis djelovanja te grupe često se oslanja na terminologiju "plaćenici" ili "borci". Zanimljivo je što je prije registracije u svojstvu privatne vojne kompanije 2022. godine Wagner grupa djelovala u sjeni, omogućujući manipulaciju podacima o žrtvama i pomažući Rusiji da se distancira od zločina koji su povezani s njihovim aktivnostima (Kim, 2022). Iznimno je kontroverzno bilo i regrutiranje čak 49 000 zatvorenika iz ruskih zatvora za sudjelovanje u ratu u Ukrajini (BBC, 2023). No, Wagner grupa nije djelovala samo u Ukrajini. Njihova transnacionalna aktivnost obuhvaća Siriju, Libiju, Srednjoafričku Republiku, Sudan, Mali i Mozambik. Fokus njihovih aktivnosti u Africi često se povezuje s postizanjem ruskih političkih ciljeva koji se izravno vezuju uz ekonomske interese, osobito u sektoru nafte i plina (Kim, 2022).

Iako Wagner grupu financira Rusija i ona predstavlja važan čimbenik unutar domaće političke scene, razina stvarne kontrole koju Rusija ima nad grupom nije posve jasna (Abdulrahim, Nechepurenko i Peltier, 2023). Najznačajniji događaj koji je potresao vezu između Rusije i Wagner grupe bio je pokušaj grupe da se pobuni protiv ruskoga vojnog vodstva. Prigožin, vođa Wagner grupe, kritizirao je ruskog ministra obrane Sergeja Šojgua i načelnika glavnog stožera ruskih oružanih snaga Valerija Gerasimova zbog načina vođenja rata u Ukrajini. Ignorirao je nalog ministra da prepusti kontrolu nad grupom, što je rezultiralo time da je 24. lipnja 2023. približno 5 000 pripadnika Wagner grupe preuzelo kontrolu nad gradom Rostovom s ciljem kretanja prema Moskvi kako bi uklonili vojno vodstvo (BBC, 2023). Taj događaj i konfuzija koja je uslijedila u stavu Rusije prema Wagner grupi otkrili su disfunkcionalnost njihove veze, postavljajući pitanja o budućnosti ruskoga vojnog utjecaja (Clarke, 2023). Konačno je pitanje može li djelovanje Wagner grupe oblikovati strategije i ponašanje privatnih vojnih kompanija, ne samo u Rusiji nego i globalno.

ZAKLJUČAK

Industrija privatne sigurnosti izmijenila je koncept sigurnosti kao javnog dobra, stvarajući tržište sigurnosti i mijenjajući tradicionalnu ulogu države. Ta transformacija donosi mnoge promjene u percepciji sigurnosti i odnosu države prema njoj. Sigurnost kao koncept postaje sve širi pojam, obuhvaćajući više aspekata života – ne samo fizičku sigurnost nego i financijsku, obiteljsku, kao i sigurnost u zajednici. To šire shvaćanje sigurnosti otvara nove dvojbe i izazove za društvo. Analiza industrije privatne sigurnosti i njezina odnosa s državama koje je sponzoriraju ili surađuju s njom ukazuje na promjenu u ulozi država. Iako države mogu imati određeni nadzor nad tim kompanijama, njihovo stvarno djelovanje na terenu često je nepredvidljivo i teško ga je kontrolirati. Primjeri Blackwatera i Wagner grupe ilustriraju tu dinamiku. Blackwater je svojim postupcima u Iraku kompromitirao ugled SAD-a, dok je Wagner grupa, iako pod kontrolom Rusije, svojom pobunom izazvala ozbiljne posljedice po Rusiju. Takve situacije stvaraju ovisnost država o uslugama privatnog sektora za ostvarenje svojih političkih ciljeva.

No, nedostatak jasne međunarodne regulacije za kontrolu industrije privatne sigurnosti stavlja države u nezgodan položaj. To što ne mogu učinkovito regulirati taj sektor, stavlja pod upitnik njihov legitimitet u posjedovanju monopola nad sigurnošću. Razvoj industrije privatne sigurnosti ima duboke društvene posljedice, stoga je bitno da države istraže te posljedice i reguliraju djelovanje te industrije na međunarodnoj razini. Wagner grupa je otvorila pitanje budućnosti takvih kompanija koje glasi: hoće li one postati ključnim sudionicima u međunarodnoj politici? Pritom se postavlja i pitanje prilagodbe države novoj ulozi u reguliranju tog sektora te potrebu za jasnom međunarodnom regulativom kako bi se kontrolirala djelatnost privatne sigurnosne industrije.

LITERATURA

- Abdulrahim, R., Nechepurenko, I., Peltier, N. (10.7.2023.). Future of Wagner Leaders Business Empire Is Cloudy After Rebellion. Preuzeto s: <https://www.nytimes.com/2023/07/10/world/europe/prigozhin-empire-wagner-group.html> (16.8.2023.)
- BBC (10.8.2023). What is Russias Wagner Group, and where are its fighters? Preuzeto s: <https://www.bbc.com/news/world-60947877> (16.8.2023.)
- Beck, U. (2001). *Rizično društvo: U susret novoj moderni*. Beograd: Filip Višnjić.
- Bourbeau, P. (2015). *Security: Dialogue across Disciplines*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Butler, J. S., Stephens, B. i Swed, O. (2019). Who are the private military and security contractors? A window to a new profession, u: Crosbie, T. i Swed, O., *The sociology of privatized security*, 237-258. London: Palgrave Macmillan.

- Clarke, C. P. (4.7.2023.) Putin created a beast, and now he has no idea how to rein it in. Preuzeto s: <https://www.nytimes.com/2023/07/04/opinion/putin-prigozhin-wagner-group-russia.html> (16.8.2023.)
- Crosbie, T. i Swed, O. (2019). *The sociology of privatized security*. London: Palgrave Macmillan.
- Faite, A. (2004). Involvement of Private Contractors in Armed Conflict: Implications under International Humanitarian Law. *Defense Studies*, 4(2):166-183.
- Fukuyama, F. (2005). *Izgradnja države: vlade i svjetski poredak u 21. stoljeću*. Zagreb: Izvori.
- Giddens, A. (1985). *Nation State and Violence*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press.
- Holmqvist, C. (2005). Private Security Companies: The Case for Regulation. Stockholm International Peace Research Institute. Preuzeto s: <http://www.guillaumenicaise.com/wp-content/uploads/2014/08/private-security-companies.pdf> (10.7.2023.)
- Hobbes, T. (2004). *Levijatan ili građa, oblik i moć crkvene i građanske države*. Zagreb: Jesenski i Turk.
- Isenberg, D. (2006). A government in search of cover: PMCs in Iraq. British American Security Information Council. Preuzeto s: <http://www.mafhoum.com/press9/279P2.pdf> (10.7.2023.)
- Kim, V. (31.3.2022). What is the Wagner Group? Preuzeto s: <https://www.nytimes.com/2022/03/31/world/europe/wagner-group-russia-ukraine.html> (16.8.2023.)
- Kinsey, C. (2006). *Corporate Soldiers and International Security*. New York: Routledge.
- Loader, I. i Walker, N. (2007). *Civilizing Security*. New York: Cambridge University Press.
- Malik, S. (2015). Constructing security, u: P. Hough, S. Malik, A. Moran i B. Pilbeam, *International Security Studies: Theory and practice*, 1-17. New York/ Abingdon: Routledge.
- Mikac, R. (2013). *Suvremena sigurnost i privatne sigurnosne kompanije: Privatizacija sigurnosti i posljedice*. Zagreb: Jesenski i Turk.
- Mikac, R. (2007). Fenomen privatnih vojnih organizacija: nezaobilazne komponente u sukobima 21. stoljeća. *Polemos*, 10(20), 85-107.
- Schreier, F. i Caparini, M. (2005). *Privatising Security: Law, Practice and Governance of Private Military and Security Companies*. Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces (DCAF). Preuzeto s: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/op06_privatising-security.pdf (10.7.2023.)
- Scahill, J. (2007). *Blackwater: The Rise of the World's Most Powerful Mercenary Army*. London: Serpent's Tail.
- Singer, P. W. (2004). War, Profits, and the Vacuum of Law: Privatized Military firms and International Law. *Columbia Journal of Transnational Law*, 42(2), 291-325.

- Taljaard, R. (2006). Implementing South Africa's Regulation of Foreign Military Assistance Act, u: A. Bryden i M. Caparini, *Private Actors and Security Governance*, 167-186. London: Transactions Publishers.
- Tatalović, S. i Bilandžić, M. (2005). *Osnove nacionalne sigurnosti*. Zagreb: Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske.
- Weber, M. (2006). *Politika kao poziv*. Zagreb: Jesenski i Turk.

DEVELOPING THE PRIVATE SECURITY INDUSTRY AND CHANGE IN THE TRADITIONAL ROLE OF STATE

Mislav Rajič

SUMMARY

Security is a concept whose main feature is the social conditioning of the concept. Also, security is a socially constructed concept that speaks of the subjective nature of security. The objective nature of security is realized in the institution of the state, which ensures the joint action of social actors with the aim of preserving common acquired values. In this way, the realization of safety as a public good is ensured, since it is ensured for every social actor in the same way. However, ensuring security and national security never ends since risk is constantly produced and reproduced. For this reason, it is necessary to change the approach to the study of security. The approach to the study of security is also changing due to the process of privatization of security, which is the main feature of this paper. The process of privatization of security and the development of the private security sector called into question the importance of the institution of the state in society, it called into question the connection between the state and the private security sector, as well as the way in which this connection is observed. By observing the connection between the state and the private security sector, it is possible to answer the question of whether the role of the state in society is changing due to the development of companies in the private security sector.

Key words: security, state, national security, privatization of security, the role of the state, private security sector

